

АНАЛИЗ НА ДОБИТИТЕ КОЛИЧЕСТВА ОБЛА ДЪРВЕСИНА И ИЗНОСА/ИЗПРАЩАНИЯТА НА ДЪРВА ЗА ГОРЕНЕ И ТЕХНИТЕ ПРОИЗВОДНИ, НА НЕОБРАБОТЕН ДЪРВЕН МАТЕРИАЛ, И НА ВНОСА/ПРИСТИГАНИЯТА НА ОБЛА ДЪРВЕСИНА И ДЪРВЕСНО-ВЛАКНЕНИ ПЛОЧИ

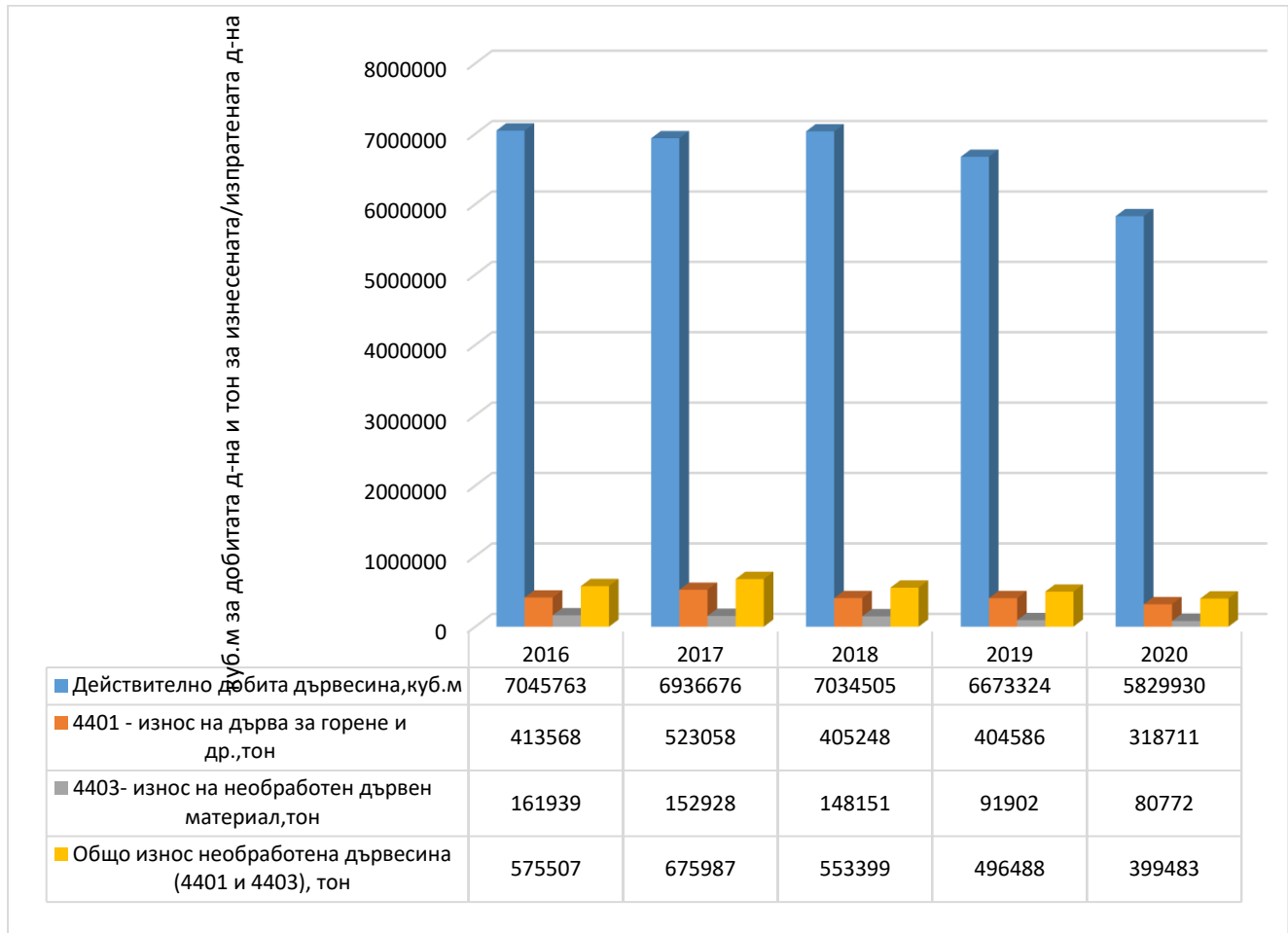
Анализът се базира на данни и информация от ведомствената информационна система на ИАГ(отчетни форми 5 ГФ) и от Националния статистически институт(НСИ). Той обхваща периода от 2016 г. до 2020/21 г. и е ориентиран върху добива, износа/изпращането и вноса на необработен дървен материал и дървесно-влакнести плочи от и в България по двата канала Интрастат и Екстрастат. Каналът(системата) „Интрастат“ се прилага за събирането на данни за вътрешно - общностни изпращания и/или пристигания на стоки, осъществени между Република България и страните-членки на Европейския съюз, а каналът(системата) Екстрастат се прилага за събирането на данни за износа и/или вноса на стоки, осъществени между Република България и трети страни, които не са членки на Европейския съюз. Посочени са данни в табличен и графично табличен вид за: добитите количества обла дървесина, изнесените/изпратените количества дървесина по Глава 44 от Комбинираната номенклатура(КН), съответно по следните кодове: 4401 Дърва за горене под формата на трупчета, цепеници, клони, снопчета или подобни форми; дървен материал на плочки или частици; дървени стърготини, отпадъци, остатъци и пелети, 4403 Необработен дървен материал, дори обелен, със или без беловина, двустранно или четиристранно грубо издялан, с приблизителна форма на квадрат или правоъгълник и 4411 Плочи от дървесни влакна или от влакна от други дървесинни материали, дори агломерирани със смоли или други органични свързващи вещества (с изключение на плочи от дървесни частици, дори свързани с една или няколко плочи от дървесни влакна. Краткият обзор относно вноса на дървесно-влакнести плочи(ДВП) е наложен от получаваните неофициално информации за засилване вноса/пристиганията им, основно в частта отнасяща се до плочите със средна плътност – МДФ. Основната база данни на НСИ представя информация за изнесените/изпратените и внесените/пристигнали количества дърва за горене и необработена дървесина и ДВП в килограми, като за нуждите на анализа данните по съответните кодове са представени в тонове, мерна единица близка до кубическия метър, която е основната мерна единица използвана в сектор „Гори“, и конкретно в случая за добитите количества обла дървесина.

1. Тенденции при добива и износа/изпращането на обла дървесина

Най-общо тенденциите при добитите и изнесените/изпратените количества дървесина са визуализирани чрез фигура 1 и те са следните:

За периода 2016 г. - 2018 г. добитата дървесина е с изключително близки стойности, наблюдава се незначително намаление на добитата дървесина през 2017 г., като за останалите две години за разглеждания период, добитата дървесина запазва почти равни стойности с лек превес на количествата на добитата дървесина през 2016 г. спрямо тези за 2018 г. За същия период тренда на изнесените/изпратените количества дърва и необработен дървен материал е следния: увеличаване на износа на дървата и на необработения дървен материал през 2017 г. спрямо този през 2016 г. и 2018 г., т.е. обратно на тенденцията за

намаляване на добитата дървесина през 2017 г., но нарастване на износа/изпращането за същата година, през 2016 г. и 2018 г. отново наблюдаваме почти еднакви стойности в износа с лек превес за 2016 г., каквато е и тенденцията при добива. След 2018 г. имаме намаляващ тренд на добитата дървесина, стойностите намаляват от 7 034 505 куб.м. през 2018 г. на 5 829 930 куб. м. през 2020 г., т.е. налице е 21 % намаление на добива през 2020 г. спрямо този през 2018 г., за 2019 г. намалението е 5 % спрямо добитото количество през 2018 г.

Фиг. 1. Действително добита дървесина, износ/изпращане на дърва за огрев и др. и на необработен дървен материал за периода 2016-2020 г.

Тенденцията, която се наблюдава относно добитата дървесина за периода от 2018 г. до 2020 г. е в намаление, същия тренд на намаление се наблюдава и при износа на дърва за горене и необработен дървен материал, т.е. налице са намаляване на добива и намаляване на износа. Количествата на изнесената дървесина (дърва за горене и необработен дървен материал) от 553 399 тона намаляват на 399 483 тона, т.е. 39 % намаление на износа през 2020 г. спрямо този през 2018 г., намалението за 2019 г. е с 11 % спрямо износа за 2018 г.

Заклучение: За периода 2018 г. - 2020 г. можем да кажем, че съществува корелация между добитата дървесина и износа на обла дървесина (дърва за огрев и необработен дървен материал) т.е. намалява добива, съответно намалява и износа, за 2017 г. имаме обратна зависимост между добитата и изнесената дървесина, а за периода 2016 г. спрямо 2018 г., количествата на добитата дървесина и на изнесената/изпратената такава са с пропорционално намаляващи стойности.

2. Тенденции при вноса/пристигането на дърва за горене, необработен дървен материал и плочи от дървесни влакна за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.)

Вносът/пристигането на дърва за огрев и на необработен дървен материал за периода от 2017 г. до 2020 г. нараства. За 2017 г. вносът на дърва за огрев е в размер на над 36 530 тона, а за 2020 г. достига размер на 100 876 тона, т.е. налице е 176 % увеличение на вноса през 2020 г. спрямо този през 2017 г. Тенденцията е същата и при вноса на необработения дървен материал. През 2017 г. вноса му е 6 982 тона, а през 2020 г. - 9 299 тона или с 33 % повече спрямо 2017 г. Единственото намаление, което се наблюдава е сравнявайки вноса за 2016 г. и 2017 г. - намалението за 2017 г. при дървата за огрев е с 70 % спрямо 2016 г., а при необработения дървен материал намалението за 2017 е с 17 % по-малко спрямо 2016 г.

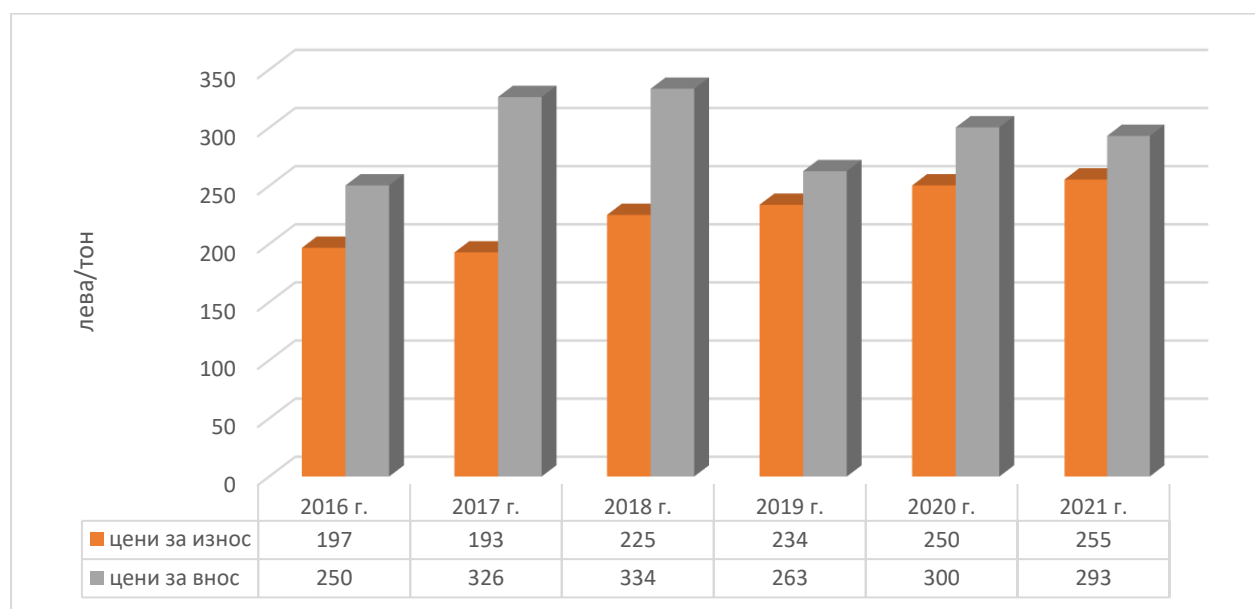
Фиг. 2. Изменение на вноса на дърва за горене, необработен дървен материал и плочи от дървесни влакна за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.) в тонове

Вносът/пристиганията на плочи от дървесни влакна за периода 2016 г. - 2020 г. е с увеличаващ се равномерен тренд през всяка следваща година. От 72 725 тона през 2016 г., вносът достига до 95 435 т. през 2020 г., т.е. увеличението е с 30 % спрямо 2016 г. Най-много са нараснали вносът/пристиганията на дървесновлакнести плочи от Румъния и Турция – около 3 пъти за периода на анализ. Нарастването на вноса на ДВП, независимо, че България произвежда относително големи количества, а през последните години завода на Кроношпан във Велико Търново произвежда и ДВП със средна плътност – MDF, най-вероятно е в резултат на все по-голямото търсене на плочите, които се използват за производство на мебели, в строителството и др.

3. Изменение на цените на тон при износа/изпращането и при вноса/пристигането

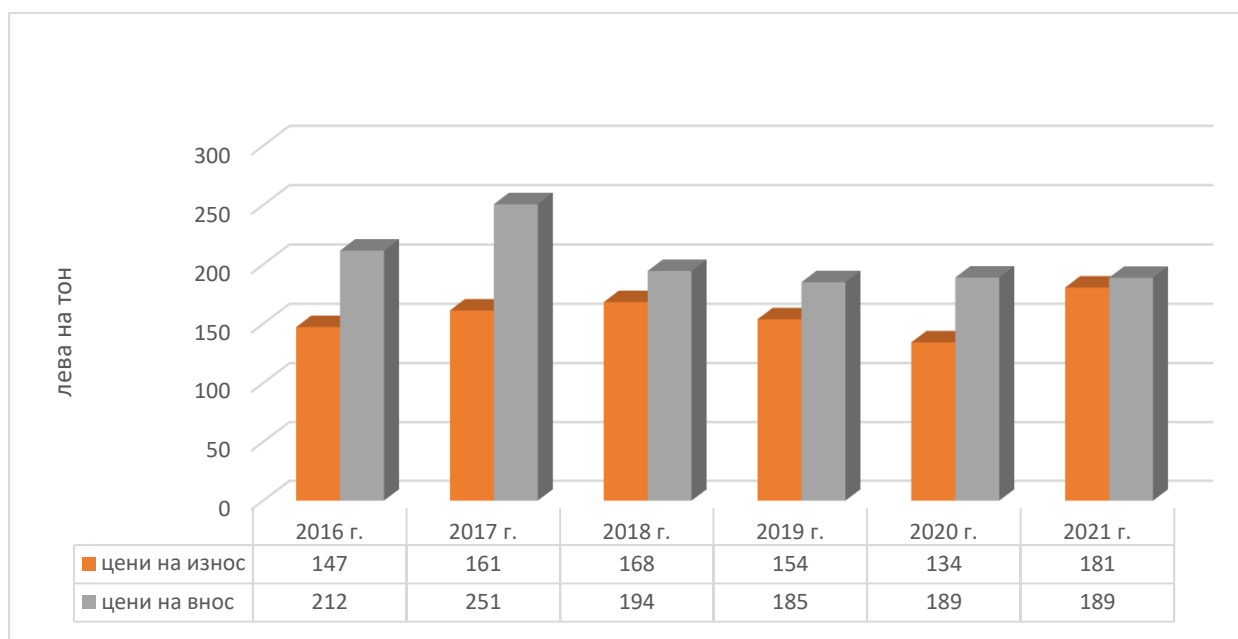
Сравнението на цените на тон, публикувани от НСИ на материалите обект на анализ показва следното:

3.1. На фиг. 3 е показано изменението на цените на износа/изпращането и на вноса/посрещането на дърва за горене и др. подобни материали от код 4401 от КН за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.) в лева/тон. От фигурата е видно, че цените на изнасяните дърва за горене са по-ниски от тези, на които се извършва вноса им. За 2020 г. цената на изнасяните дърва за огрев и др. подобни материали са 250 лв. на тон, а цените на вноса са 300 лв. на тон. Най-драстичната разлика в цените на вноса и износа на дървата за горене е през 2017 г., когато цената на изнасяните такива е била 193 лв. на тон, а цената при вноса им е 326 лв. на тон, т.е. налице е ценова разлика от над 130 лв/тон по-висока цена при внос/пристигане. Иначе, цените на изнасяните дърва запазват относително висока цена от около 300 лв/тон, с изключение на 2016 и 2019 г., докато цените при износ/изпращане нарастват постепенно от около 193 лв/тон за 2017 г. до 250 – 255 лв/тон за 2020-2021 г.

Фиг. 3. Изменение на цените на износа/изпращането и на вноса/посрещането на дърва за горене и др. подобни материали от код 4401 от КН за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.) в лева/тон

3.2. На фиг. 4 е показано изменението на цените при износ и при внос на необработен дървен материал по код 4403 от КН за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.) в тонове. От графиката е видно, че при цените на изнасяния необработен дървен материал се наблюдава същата тенденция както при дървата за горене. Изнасяният необработен дървен материал е с по-ниски цени от тези, при които подобни необработени дървени материали се внасят. За 2020 г. цената при износа им е 134 лв. на тон, а при вноса им е 189 лв. на тон. Най-драстичните разлики между цените на вноса и износа се наблюдават през 2017 г., когато цената на изнасяния необработен дървен материал е била 161 лв. на тон, а на изнасяния такъв е 251 лв. на тон, т.е. налице е една разлика от 90 лв/тон.

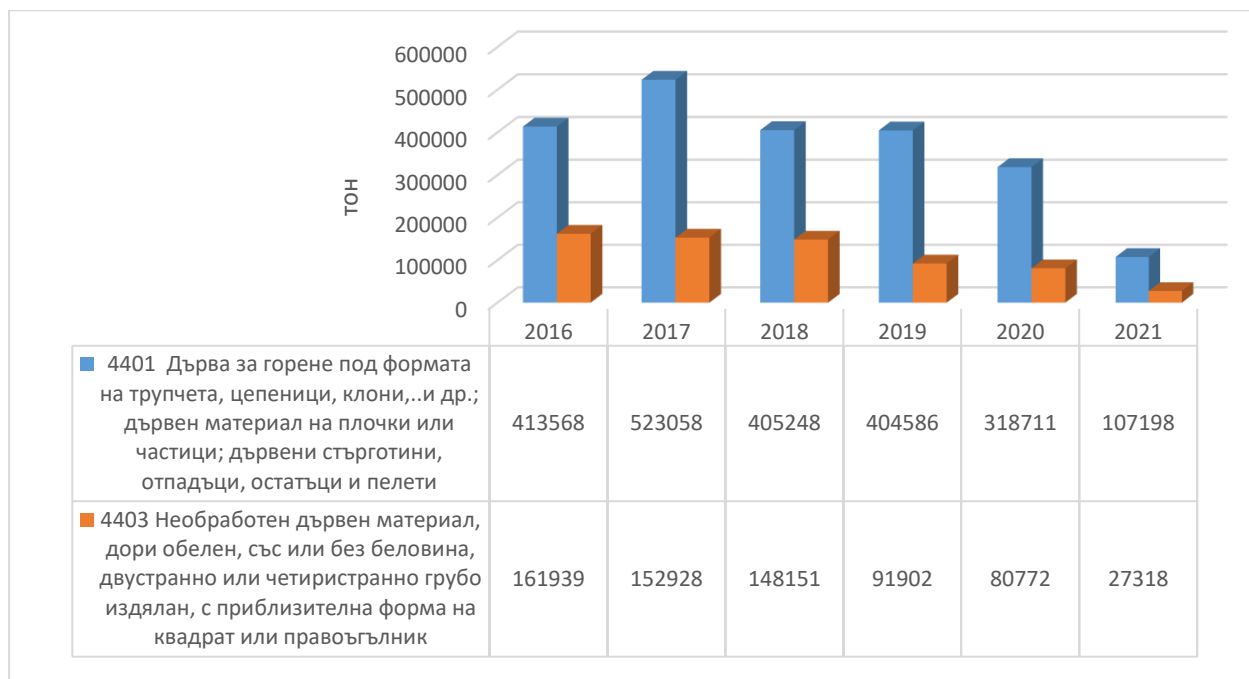
Фиг. 4. Изменение на цените на износа/изпращането и на вноса/посрещането на необработен дървен материал от код 4403 от КН за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.) в лева/тон

Тенденциите при изменение на цените при внос на дървесно влакнестите плочи е видно от табл. 1. По-горе бе посочено, че вносът/пристиганията на плочи от дървесни влакна за периода 2016 г. - 2020 г. е с увеличаващ се равномерен тренд през всяка следваща година, като през 2020 г. е налице увеличение на внесените количества с 30 % спрямо тези от 2016 г. От друга страна, в ценово отношение, цените на внасяните дървесно влакнести плочи намаляват за периода с над 11% , от 1118 лв/тон за 2016 г. до 992 лв/тон за 2020 г.

Таблица 1. Изменение на цените при внос на плочи от дървесни влакна в лева/тон

години/код	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
4411 Плочи от дървесни влакна или от влакна от други дървесинни материали, дори агломерирани със смоли или други органични свързващи вещества (с изключение на плочи от дървесни частици, дори свързани с една или няколко плочи от дървесни влакна;	1118	1091	1092	1034	992	1070

4. Тенденции при износа/изпращането на дърва за горене и необработен дървен материал за периода 2016-2020 г.(част от 2021 г.)

Съгласно данните от НСИ общо за двата канала Интрастат и Екстрастат за периода от 2016 г. до 2020 г. е налице ръст само в износа/изпращанията на дърва за горене и др. по код 4401 от КН от 413 568 тона през 2016 г. на 523 058 тона през 2017 г., т.е. увеличението на износа за 2017 г. е с 26 % повече спрямо предходната година. Относно необработения дървен материал по код 4403 и на дървата за горене след 2017 г. е налице намаляващ тренд в износа. Износът на дърва за горене през 2020 г. е намалял с 39 % спрямо износа през 2017 г., а износа на необработен дървен материал с 47 % спрямо 2017 г.

Таблица 2. Изменение на стойностите при износ на дърва и необработен дървен материал в лева

ИЗНОС - ЛВ.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
4401 Дърва за горене под формата на трупчета, цепеници, клони, снопчета или подобни форми; дървен материал на плочки или частици; дървени стърготини, отпадъци, остатъци и пелети	81372445	100836934	91202010	94572402	79803295	27388196
4403 Необработен дървен материал, дори обелен, със или без беловина, двустранно или четиристранно грубо издялан, с приблизителна форма на квадрат или правоъгълник	23844904	24659529	24929466	14132482	10849657	4932188

Износът на дървата за горене в лева(табл. 2) по данни на НСИ през 2017 г. е в размер на 100 836 934 лв., а за 2020 г. е 79 803 295 лв., т.е. прихода от износа на дърва за горене е намалял с над 21 мил. лв. спрямо 2017 г.(отчетени са с 21 % по-малко приходи от износ на дърва за

горене спрямо 2017 г.). Износът на необработен дървен материал през 2017 г. е в размер на 24 659 526 лв., а за 2020 г. - 10 849 657 лв., т.е. отчита се едно намаление в прихода с над 13 мил. лв. или с 56 % по-малко отчетени приходи от износ на необработен дървен материал. В заключение може да се каже, че за периода на анализ, износа/изпращанията на дървата за горене намаляват за сметка на вноса/пристиганията, където се вижда тенденция в посока увеличение през 2020 г. с спрямо 2017 г., т.е. налице е обратна зависимост на изнесените, спрямо внесените количества обла дървесина по тези два кода от КН, както и на реализираните от това приходи.